

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Станимир Трифонов

За дисертационния труд

„Игралните филми на Рангел Вълчанов – трансформации на автентичността”

от Антония Милчева

с научен ръководител проф. Георги Дюлгеров

за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

С огромно удоволствие и не по-малко любопитство приех поканата на Нов български университет да се включа в научното жури не само поради факта, че се появява нов автор в българското научно поле, но и защото темата на дисертацията и личността на Рангел Вълчанов са особено значими за националната ни филмова историография.

През годините, още приживе на Вълчанов, българската критика и филмовата ни теория са отделяли огромно внимание на многобройните му филми, театрални постановки и актьорски превъплъщения. А техните верни (но понякога и клеветнически!) анализи почти не са се обръщали към практическите аспекти на режисьорската му методология. Която е толкова динамична и изменчива през целия му творчески живот, че дори той понякога се самоиронизира.

Дисертационният труд на Антония Милчева прави коректен опит да проследи в развитие една от основните черти във филмите на Рангел – автентизмът.

Още в увода докторантката адекватно формулира термина „автентичност” (който, може би, когато се говори за изкуство е по-добре да се определя като „автентизъм” ?) Предметът и обектът на изследването са правилно посочени, както и неговите задачи и методология.

Първата глава разглежда автентичността през първата фаза на българския комунизъм в условията на т.нар. „соцреализъм”. Трите филма на Рангел Вълчанов от периода 1958-1963 г. са категорично събитие не само в биографията на автора, но и в историята на българското кино след Втората световна война.

Във втората глава подробно е обгледан етапът преди и след Пражката пролет на 1968 г. и влиянието на тогавашните политическите събития. Анализираният три следващи филма на режисьора трасират драматична фаза от живота и творчеството, което неминуемо проличава в работата му.

За мен особено важна е третата глава на изследването. В нея авторката пунктуално и много успешно анализира естетическия и философски феномен, при който условността в кинематографа почти парадоксално „циментира” автентичността на филмовия артефакт. Макар и справедливо и равномерно да е обърнала внимание на следващите три филма на Вълчанов, все пак анализът на „Лачените обувки на незнайния войн” много добре отразява еволюцията на автентичността в изкуството му.

В четвъртата глава читателят има възможността да проследи как в поредната „тройка” от заглавия автентичността на режисьорския стил на Вълчанов се изразява чрез тоталната фикция. Тук докторантката справедливо се спира на противоречивостта на анализираният филми и тяхната спорна убедителност.

При първия прочит на дисертацията се попитах защо трудът се занимава с творчеството на този режисьор само до 1990 г. По-късно, обаче, се убедих, че подобен подход е справедлив и адекватен не само на обекта на изследване, но и на хода на националната история.

В заключение мога да кажа, че пред нас е един успешен и дисертабилен научен текст, който дава всички естетически, философски и кинематографически мотиви на Антония Милчева да бъде удостоена с научно-образователната степен „доктор”.

Гласувам с „да”.

проф. д-р Станимир Трифонов